

Berilo Jugoslovanskega odbora ir Italije

BOZZOVICOW

POŠILJA : IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAET EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 59

28. februarja 1943.

Pobratimstvo v orožju

V nedeljo 21.tm. je Velika Britanija z neverjetno slovesnostjo proslavila petindvajsetletnico obstoja ruske sovjetske armade. V Albert Hallu se je zbrala vsa elita najod-

made doživele tako popolnega poraza, kakršnega so jim pripravili Rusi v bitki za Staljingrad. Ruske armade so nemškemu narodu dokazale, da je tudi njegova vojska spo-

ličnejše britanske družbe in uradni zastopniki vseh zavezniških držav. Zunanji minister britanskega cesarstva g.A. Eden je ob tej priliki med drugim dejal tudi tole: "V vsej svoji dolgi in slavni zgodovini niso nemške ar-

sobna za beg. Tudi mi smo ponosni na našo osmo armado, ki je Rommelu postregla z dobro lekcijo. Ob tej uri se klanjamo s slavo ovenčani ruski rdeči armadi s spoštovanjem in občudovanjem."

Pri tej priliki pa želim tudi povedati, da so zaman vse intrige Göbbelsove propagande, ki hoče v teh dneh razdvojiti zavezniške sile s pripovedkami o boljševiskem baubau. Ali naj bo Hitler rešitelj evropske civilizacije? Nemčija je postavila ogromen spomenik zločinov, ki bo bodoča pokolenja stalno opominjal, da se nesrečni dnevi germanskega gospostva nikdar več vrniti ne smejo."

26. maja 1942. leta je bila podpisana zavezniška pogodba med sovjetsko Rusijo in veliko Britanijo. S to pogodbo je bilo sodelovanje obeh držav samo še poglobljeno in izražena volja, da nobena od podpisnic ne položi orožja, dokler ne bo dosežena popolna zmaga nad skupnim sovražnikom.

Dolgo je bila Rusija odmaknjena od zahodnega demokratskega sveta. Zahod je bil stalno alarmiran s propagando, ki je naglašala, da hoče Rusija uničiti sedanji svetovni red in boljševizirati ves naš narod. Hitler je trdil, da je od samega Boga poslan, da zaščiti evropsko civilizacijo pred boljševisko nevarnostjo. Tik pred izbruhom sedanje svetovne vojne se je nezaupanje na zahodu še povečalo, ko je Rusija podpisala nenapadno pogodbo z Nemčijo. Zapad je v tej pogodbi tolmačil želje Rusije, da bo toliko časa stala ob strani, dokler se ne bodo "kapitalistične" države izčrpale v boju s Hitlerjem. Pri tem - so mislili - bo Nemčija toliko oslABLJENA, da bo ostala Rusija stvarni gospodar Evrope. Zaradi finsko-ruske vojne bi kmalu prišlo do oboroženega konflikta med Veliko Britanijo in Francijo na eni strani in Rusijo na drugi strani. K sreči do borbe ni prišlo. Šele mnogo kasneje so spoznali tudi najbolj zagrizeni konzervativci, da je bila rusko-finska vojna prav za prav naperjena proti Nemčiji sami, kar so poznejši dogodki tudi dokazali. Aneksija nekega dela poljskega ozemlja in baltičkih držav je bila tudi uperjena samo proti bodočemu sovražniku. Nemške horde, ki so udarile na Rusijo so morale najprej zasedati ta ozemlja in pri tem izčrpati nekaj svojih sil. Leningrad je ostal v ruskih rokah samo zaradi ruske opreznosti proti Finski.

Pogodba z dne 26. maja 1942.1. je razpršila vsa sumničenja v ruske namere. Tako Rusija kakor Velika Britanija vodita danes borbo na življenje in smrt s sovražnikom, kateremu se je posrečilo pretvoriti vso Evropo v ogromno grobišče, v arzenal in izvor za oskrbo z živežem in sirovinami prusijaške vojne mašinerije. Slovanski in anglo-saški svet sta povezana čvrsto med seboj in čisto

naravno, je, da prvi člen pogodbe obvezuje obe strani, da druga drugi prožita vojaško in vsako drugo pomoč v vojni proti Nemčiji in njenim podrepnikom. Drugi člen te pogodbe izključuje vsako izmikanje in izigravanje podpisnic. Dokler ostane gospodar nemškega naroda Hitler, ni mogoče misliti na mir.

Še važnejši je drugi del pogodbe, ki ima šest členov in katerega namen je za vedno zavarovati Evropo pred bodočimi nemškimi napadi. Ko bodo prenehale sovražnosti bosta Rusija in Velika Britanija poskrbeli, da bo mir zagotovljen za bodoča pokolenja. Rusija in Velika Britanija se odrekata vsakemu povečavanju svojega ozemlja na račun svojih sosedov. V tem členu je zagotovljen obstoj malih evropskih držav. Rusija in Velika Britanija pa sta se tudi obvezali, da se ne bosta vmešavali v notranje politične razmere ostalih držav.

Ta rusko-britanska pogodba je največji diplomatski poraz, ki ga je mogla doživeti Nemčija. Ta pogodba je ustvarila v svetu nov moralni kapital in ponovno utrdila vero evropskih narodov v veljavnost demokratičnih načel, ki so jih prusijaške horde z največjo surovostjo poteptale.

Ko so proslavljali petindvajsetletnico ruske rdeče armade so se zlasti slovanski narodi spomnili ogromnih tragedij sedanje svetovne vojne. Slovanska kri je poškopila vse ogromne evropske poljane. Slovanom je Hitler napovedal vojno. Prva je bila Češkoslovaška. Prvi strelji pruskih krvolokov so podirali brate Čehe. Druga je bila na vrsti Poljska. Tu je tekla kri v potokih. Tu se je prvič v moderni zgodovini v vsej svoji krutosti in divjaštvu izoblikovala sila nemške krvoločnosti. Naslednji slovanski narod smo bili mi Jugoslovani. Z najhujšimi barbarskimi sredstvi je Hitler gangstersko s svojimi podrepniki navalil na našo državo, kateri je nekoliko mesecev pred tem svečano zagotavljal nedotakljivost njenih meja. Zahrbtni, verolomni in strahopetni rimski diktatorček je po svojih starih navadah verolomno skočil Jugoslaviji v hrbet. Na ruski fronti pa so krvaveli in krvave danes milijoni in milijoni slovanskih bratov zato, da bo uničena nacistično-fašistovska pošast.

Nam Jugoslovanom se ob teh mislih vrivajo gorjupe tragedije, ki jih preživlja naš narod v zemlji. Upravičeno je dejal podpredsednik kr. jugoslovanske vlade v Londonu dr. Miha Krek, da je tragedija našega naroda večja od katerega koli drugega slovans-

kega naroda. Namesto, da bi strnili vse svoje sile v boju proti skupnemu sovražniku, se cepimo in slabimo v medsebojni bratomorni borbi. Posebno tragične so te prilike pri nas v Sloveniji. Zato je dr. Krek v nedeljo 21. tm. rotil slovenski narod, tako tisti iz skrajne desnice, kakor oni na skrajni levici, naj ven-

darle oba ločena dela prekineta z medsebojno borbo in naj skupne sile uporabljata za odpor proti skupnemu sovražniku, zlasti pa naj te sile pripravljata za čas in uro, ki se bliža.

Ob petindvajsetletnici ruske rdeče armade nimamo bolj goreče želje kakor, da bi čim prej prišlo tudi pri nas do ene same fronte.

Ruske zmage

Legendarno junaško rusko mesto STALJINGRAD je ostalo v rokah sovjetske armade. Šesta nemška armada, ki je to mesto mesece in mesece oblegala, je popolnoma uničena. 300 tisoč Hitlerjevih najboljših vojakov je našlo svoje mesto pod zemljo ali pa v ujetniških taboriščih. S to zmago pri Staljingradu so si Rusi odprli pot v Ukrajino in v oni del Kavkaza, ki so ga lansko leto zasedli Nemci. Prvič v tej drugi svetovni vojni je nemška vojna sila doživela popolen poraz. Pa še nekaj se je zgodilo pri Staljingradu. Zajeta je velikanska množina vojnega materijala, ki se ne da kar na hitro nadoknaditi z novo proizvodnjo. Sicer izguba materijala ni prvovrstne važnosti, važno je pa, da je nemška vojska izgubila ogromno število najboljših izvežbanega vojaštva.

Pa to ni vse, kar je sovjetska armada, ki je v ofenzivi od 19. novembra 1942, do sedaj naredila. Krasnodar, Tihoretsk, Rostov, Vorosilovgrad, Krematorski, Pavlovgrad, Harkov, Sumi in Kursk so krepko v ruskih rokah. To so vsa oporišča, ki so jih Nemci pripravili in uporabljali za svoje ofenzivne in defenzivne akcije. Nemci so sedaj v popolnem umiku v območju reke Dona. Če se jim ne posreči iz tega področja izvleči svoje armade, predno bodo Rusi prišli na Dnjeper, bomo doživeli ponovno njihov velik polom. Še en poraz pa čaka Nemce na Kavkazu. Tam držijo sedaj Rusi krepko v svojih rokah Tihoretsk in Kuščevskajo. To pomeni, da je nemška 17. armada popolnoma odrezana. Verjetno je, da je nekaj delov te armade že ušlo čez Rostov. Velik del te armade je pa obkoljen na prostoru med Novorosiskem in Aktirovko. Temu delu je za umik na razpolago edina še odprta pot, ki vodi čez preliv pri Kerču. Če drugega ne, materijalne izgube Nemcev na tem delu fronte bodo velikanske. Na vsak način se na tem področju bije bitka, ki bo po svojem pomenu zelo podobna bitki pri Staljingradu.

USODEPOLNA NAPAKA

Ko Nemci niso bili več zmožni, da osvobodijo obkoljeno šesto armado in so jo končno žrtvovali - bitka pri Staljingradu ni bila več bitka v pravem vojaškem pomenu besede, temveč velika mešnica grozних razsežnosti - so ta svoj postopek opravičevali z dejstvom, da je šesta armada vezala nase veliko rusko silo, ki bi bila sicer uporabljena na kakšnem drugem odseku fronte.

Z obkoljitvijo te nemške armade so Rusi dobili v svoje roke tri glavne železniške proge, ki vodijo preko Staljingrada in so važne za dovoz pojačan in vojnega materijala z drugih odsekov. Rusko vojno vodstvo se je zavedalo te važnosti. Zakaj so Nemci pustili še nadalje svojo 6. armado pred Staljingradom in jo žrtvovali, to je predmet posebnih študij. Nemci so objavili, da je ta armada podlegla veliki ruski premoči. To je priznanje Hitlerja, da ga je njegova strategija navdahnjenja vodila v past. Saj je vendar Hitler silil v Staljingrad in ne Staljin. Hitler je obljubil lahkovernemu nemškemu narodu, da bo Staljingrad sigurno padel v nemške roke in kar imajo v rokah bodo odbržali. Bahal se je, kakšno prednost ima žalosten odpor šeste armade. Kaj je od vseh teh opravičil in objub ostalo? Nič, ko velika zmota Hitlerja. Res je sicer, da je imela ta armada zelo važno nalogo, da veže na sebe velik del ruske vojne sile, ampak to ji ni uspelo. Ruske sile pri Staljingradu so proste in verjetno že v akciji in so se udeležile vkorakanja v Tihoretsk, en del pa je bil verjetno zraven, ko so ruske čete vkorakale v Harkov, ali pa morda so one presekale prometno žilo med Kurskom in Orelom. Za vse te odseke 1000 km dolge fronte so jim na razpolago tri glavne železniške proge, ki vodijo skozi Staljingrad.

Nemci imajo pač smolo s svoje propagando. Za opravičilo svojih žrtev pri Staljingradu so navajali velike ruske armade, ki so bile vezane na 6 armado, sicer bi cela južna

fronta padla kot zrela hruška. Kaj to pomeni? Da je ta ruska sila velika in je sedaj prosta za daljo uporabo.

Ko bo Kavkaz popolnoma očiščen, bodo pa zopet druge ruske armade proste. Kaj pa potem, ko že sedaj kaže, da so Nemci v dolini Dona na popolnem umiku.

Še eno dejstvo je zelo važno in se mora imeti pred očmi. Rusi so reokupirali kavkaško petrolejsko območje še prej nego so Nemci mogli izkoristiti en sam sod tega bencina. Toda važnost ni samo v tem, pač pa je važno da so sedaj prometne žile med Baku-om in centralno Rusijo krepko v rokah Rusov. Torej, ne samo, da so Nemci materialno občutno oslavljeni, pač pa lahko smatramo da so Rusi vojaško močno ojačani.

PRIZNANJE

Umevno je, da je zmaga pri Staljingradu pripomogla osvobojenju Kavkaza. Ko bo to dovršeno, bodo vse te edinice proste za bodočo veliko rusko ofenzivo.

Zdi se, da Hitler ne more ustreči vsem zahtevkam sedanje situacije, in nemška vojska ni več zmožna izpolniti vseh nalog, ki jo še čakajo. Do tega spoznanja smo prišli s pomočjo raznih konfuznih Hitlerjevih izjav.

Rusi stremijo za tem, da uničijo nemško

vojsko, kar se vidi iz smeri, po katerih prodirajo. Vsa ruska napredovanja imajo namen obkoliti čim večje število nemških vojnih edinic in jih uničiti po staljingrajskem vzorcu.

Nemci to vedo in beže kolikor hitro morejo, da se izvlečejo iz močnih ruskih klešč. Že so v zadregi, ki močno diši po obupu.

Ni pa samo ruska fronta, ki jim dela glavnic. Sam Goering je nekega dne povedal nemškemu narodu, da se mora Nemčija boriti na več frontah. Lahko rečemo, da so zmage pri Staljingradu, na Kavkazu in na Donu posledica pobude, ki je sedaj v rokah zaveznikov v severni Afriki. Sicer je vse to šele začetek. Hitler je priznal skozi usta Goebbelsa, da je Nemčija v nevarnosti, še predno so se voditelji demokracij sestali v Casablanki. Kaj bo pa potem, ko bo začela zavezniška ofenziva na vseh krajih in koncih?

Rusi sedaj spravljajo žetev svojih zmag in opravičeno lahko pričakujemo novih velikih ruskih uspehov na tej fronti.

To je položaj na ruskem bojišču ob 25 letnici obstoja sovjetske armade, ko so oddelki mlade sovjetske vojske 23. februarja 1918 pri Pskóvu in Narvi do gležnjev potolkli nemško vojsko.

H.M.N.

ZGRADBA TRGOVSKE LADJE V 10 DNEH

Na prvi pogled izgleda naravnost neverjetno, da bi mogli v ladjedelnicah zgraditi trgovsko ladjo 10.000 ton v desetih dneh. Najmodernejše ladjedelnice so pred vojno za tako gradnjo potrebovale 200 dni nepretrganega dela. In vendar se je ameriškemu organizatorju Henry Kayserju posrečilo skrajšati rok gradnje takozvanih "Liberty ships" na pičlih 10 dni.

Ameriški organizator je pri tem postopal tako, kakor so to delali ameriški predhodniki g. Tayllor, Henry Ford in drugi pri gradnji avtomobilov. Vodilna misel organizatorja Kayserja je v tem, da posameznih delov za gradnjo 10 tisoč tonske ladje ne izdelajo v sami ladjedelnici, pač pa izven nje. Ladjedelnica je potemtakem samo ogromna montažna delavnica in nič drugega.

Po starem sistemu so najprej postavili gredelj in na njem montirali posamezne dele. Ko je bil obod ladje gotov, so jo spustili v morje in dogradili do konca.

Trgovska ladja je sestavljena iz približno 1500 glavnih delov. Predgradnja, ki se vrši

izven ladjedelnice, je po Kayserjevi zamisli morala pred vsem misliti na to, kako bi z delnim montiranjem to veliko število glavnih delov skrčila na minimum. V resnici prihaja danes v ladjedelnice za popolno montažo 10 tisoč tonske ladje vsega 275 kosov, pripravljenih, da jih pritrldijo kot sestavne dele bodoče ladje:

PRVI DAN.- Ura je polnoči in ena minuta. Kratko povelje: "Na delo!" se razlega po obširni ladjedelnici. Z največjo naglico se lotijo delavci z montažo železnih plošč, ki sestavljajo notranjost ladjinega oboka. Ogromne dvigalnice prenašajo skupine zakovičnih obodnih plošč, ki tehtajo na stotine ton, kakor da bi to bile male igračke. V manj ko 24 urah je obod ladje gotov.

DRUGI DAN.- Natranjost "Liberty ship-a" dobiva čedalje jasnejše obrise. Ogromni jekleni listi prihajajo še v teku noči v notranjost in predstavljajo notranje zidove bodoče trgovske ladje. Dvoje teh zidov je namenjenih za prednji krov. Ostali deli prihajajo

nepretrgoma. Vsakega pritrdijo ob točno določenem času. V nekaj urah je popoln obod gotov. Istočasno je druga ekipa delavcev zaposlena z montažo medkrova.

TRETJI DAN.- Posebna ekipa, ki je prišla o polnoči je zaposlena na zunanjih obojih ladje. Prekrivanje zunanjih delov pričinja v sredini. Ogromne plošče zunanjega oboda, že v naprej pripravljene in zakovičene se razvrščajo druga za drugo okrog ladje. Proti večeru že stoje ogromne lestve na obeh straneh in že so tudi kotli na svojih mestih. Medtem ko zakovičarji pridno spenjajo plošče na zunanjem oboku, so na delu posebni strokovnjaki, ki postavljajo ladjino kobilico, najbolj občutljivi del ladje.

ČETRI DAN.- V manj ko 24 urah je kobilica na mestu. Ta del omogoča prenos sile iz stroja na vijak. Glavno osrednjo steno namestijo v teku dneva. Razpredelbe prostorov spredaj in na zadnji strani ladje so tudi v teku dneva dovršene. Vsi deli, ki sestavljajo krmo in sprednji del ladje so bili izgotovljeni in sestavljeni že v naprej.

PETI DAN.- Posebni strokovnjaki so zaposleni pri kotlih, ki so jih namestili že poprej. Tega dne montirajo na njih vse potrebne instrumente. Nato montirajo vse ogromno omrežje cevi, ki kakor krvne žile pretakajo neobhodno potrebno paro, vodo, olje itd. bodočemu organizmu. Vsaka "Liberty Ship" potrebuje 12 km cevi. Razume se, da so bila omrežja dogotovljena že v naprej in jih sedaj samo montirajo. Ob nastopu mraka je velik del strojev nameščen.

Dnevna zapoved Staljina

Na obletnico ustanovitve ruske rdeče armade je najvišji poveljnik sovjetskih vojnih sil, Jože Staljin izdal svojim vojakom tole dnevno zapoved:

"23. februar je dan, ko je rdeča armada pognala v beg germanskega vsiljivca pred Pskovim in Narvo pred 25 leti. Rdeča armada je armada za obrambo. Ta armada ni bila ustanovljena, da osvaja tuja ozemlja, pač pa za obrambo meja Sovjetske Rusije. V juniju 1941. je hitlerjevska Nemčija izdajniško napadla našo zemljo. Od tega trenutka dalje se je rdeča armada pretvorila v armado maščevalcev.

Rdeča armada proslavlja petindvajsetletnico svojega obstoja v odločilnih trenutkih

ŠESTI DAN.- Celota ladje je že dobila svojo pravo obliko. Tega dne postavljajo poveljniški most. Dvigajo ga s pomočjo ogromnih dvigal. Posamezne gmote tehtajo po 54 ton vsaka. Podbrodje je dovršeno. Zadnji deli medkrovja so na mestu.

SEDMI DAN.- V strojnici se dovršujejo zadnja dela. Nekaj minut pred polnočjo je zadnji del gornjega krova končan.

OSMI DAN.- Nadgradnja pričinja. Postavili so glavni jambor. Postavljen je v enem samem kosu, ki so ga dobili izdelanega izven ladjedelnice. Sprednji jambor bo postavila nočna posadka. Ostala zaključna dela so v polnem pogonu.

DEVETI DAN.- Oklop težak nad 200 ton tvori glavni del središča ladje. S pomočjo orjaških dvigal ga dvignejo 30 m visoko čez prednji del ladje in narahlo položijo na svoje mesto. Posebna posadka namešča oklopne plošče, ki naj varujejo ladjo pred topovskimi streli.

DESETI DAN.- Še pred zoro so montirani topovi. Delavci opravljajo zadnja dela. Predno odbije opoldanska ura zadoni povelje: "Spustite ladjo v morje!" Ladja drči po lesenih valjarjih in stopi prvič v stik z morjem ob velikem ploskanju delavstva.

Zopet je bila ena izmed nešteti "Liberty Ships" postavljena v službo osvobojenja.

Poseben vlačilec jo vleče v posebni dok, kjer dobi še zadnji blesk. Tri dni je še treba, da jo posebni strokovnjaki pregledajo in preizkusijo, nakar jo zasedejo nove mornarske posadke in plovejo z njo v daljni svet.

domoljubne vojne. Ker druge fronte v Evropi ni, je morala Rdeča armada sama nositi vsa vojna bremena.

V treh mesecih je Rdeča armada pognala sovražnika z ozemlja Voroneža in Staljingrada; iz ozemlj Čerkejske republike, severne Osetijanije, iz Kabarda in Kalmuka, iz Stavropola in Krasnodarâ, iz Karašajeva in in Adigelija in skoro tudi iz vseh področij Rostova, Harkova in Kurska.

Množenstveni pogon sovražnih sil iz sovjetske zemlje je pričel. Ravnotežje sil na sovjetsko-nemški fronti se je spremenilo. Čas dela proti fašistični Nemčiji. Hitlerjeva Nemčija je še pred kratkim nadkriljevala Sovjetsko Rusijo v tehničnem materijalu in

predvsem v tankih in letalih. Položaj pa se je spremenil. Sovražnik je utrpel ogromne izgube, zlasti v tankih, letalih in topovih.

V zadnjih treh mesecih sovjetske ofenzive so Nemci izgubili skoro 7.000 tankov, 4.000 letal in 17.000 topov. Rdeča armada je od začetka vojne dalje vrgla iz borbe 9 milijonov Nemcev. Od teh je bilo 4 milijone ubitih v borbi. Romunske, italijanske in madjarske armade so bile potolčene do gležnjev. V zadnjih treh mesecih je Rdeča armada uničila 112 divizij, pobila več ko 700.000 sovražnikov in vjela 300.000 nemških vojakov.

Sovjetsko vrhovno poveljstvo nima samo naloge osvoboditi sovjetsko zemljo sovra-

nika, pač pa je njegova naloga tudi prepre-

1. Brez oddiha poboljšavati vojaško večino, ojačati disciplino, red in organiziranost;

2. Pojačati udar na sovražnika, trgati njihove prometne vezi, obkoljevati sovražne edinice in jih uničevati tam, kjer bi se zoperstavljale položiti orožje;

3. Pojačati četniške akcije v zaledju sovražnika.

To so naše naloge, ki nam bodo prinesle končno zmago.

Čiti, da bi sovražnik živ zapustil sovjetsko zemljo.

V imenu osvoboditve naše zemlje zapodujem:

Drobne vesti

NOVO LAŠKO OROŽJE - BELI ROBCI

Posebni dopisnik agencije Associated Press, ki je prideljen zavezniški vojski v Tunisu, poroča, da so italijanski vojni ujetniki izjavili tudi tole:

"Brez hrane smo ostali dva dni in pol. Nemci so nas nagnali pred njihove tanke, kadar so napadali. Tisti, ki so se uprli, so jih Nemci enostavno postrelili. Tiste pa, ki se niso upirali Nemcem, so streljali Amerikanci. Sam Bog nas je varoval, da smo si rešili življenje. Italijani smo siti vojne, in to ne samo tu v Tunisu, pač pa tudi oni doma. Predno, kdo odide na fronto, si preskrbi bel žepni robec, skrbno opran in zlikan. Kot talisman ga čuva v svojem levem prsnem žepu, da ga uporabi v borbi kot najnovejše orožje miru."

Iz drugih virov poročajo, da so zavezniške vojaške oblasti nabrale pri lačkih ujetnikih že ogromno število novih žepnih robčkov najrazličnejše izdelave in oblike. Komandant nekega ameriškega bataljona ima že obilno kolekcijo teh robčkov. V civilu je poslovodja neke ameriške tvornice za izdelavo moškega perila.

MUSSOLINI NE ZAUPA LASTNIM OPRIČNIKOM.

Po vesteh, ki so prispele v Zurich so fašistovske straže okrog Palazzo Venezia pred kratkim zamenjali Nemci. Te vesti naglašajo, da boluje afriški imperator na fiksni ideji, da ga bodo umorili. V vsakem sprehajalcu in slučajnostnem pasantu vidi Mussolini atentatorja. Baje je neki gestapovec javil v Berlin, da trpi Mussolini na zasledovalni blodnji (dobesebno Verfolgungswahn).

ITALIJANSKE TOVARNE SE SELIJO V NEMČIJO.

Državni podtajnik za korporacije je pred časom izjavil, da so morali Italijani zaradi pomanjkanja delavstva (ki je moralo seveda v Nemčijo) in zaradi pomanjkanja surovin preseliti večje število tvornic v Nemčijo.

V SKLAD "BAZOVICE" je darovala Mme. Mosseri P.eg. 200.- Darovalki iskrena hvala! "ŠOTORSKE KNJIŽNICE" 7. ZVEZEK se je zaradi prezaposlenosti v tiskarni nekoliko zakasnil. Pričakujemo pa, da bodo čitatelji še v tem tednu imeli knjižico v rokah.

Amerikanska

Ameriški piloti na Salomonskih otokih pripovedujejo o najneverjetnejših dogodivščinah. Med njimi tudi tole:

Vojak pomorskih strelcev je vlovil divjo papigo in jo naučil, da je ves dan kričala: "Halo, Žon!" Ko jo je tako daleč vzgojil, jo je odnesel v prvo frontno linijo. Tu je papiga kričala in kmalu se je v zaledju Japoncev oglasilo na tisoče njenih sestra, ki so pridno odgovarjale: "Halo, Žon!" Ker je fronta potekala skozi nedostopno džunglo je Japonce prevzel tak strah, da so jo na lepem odkurili... Mogoče je bilo res tako...

V Tunisu so ameriški vojaki našli nekaj svojih rojakov, ki so bili v vichyskih koncentracijskih taboriščih. Dvorezna politika pokojnega Darlana ni dovolila, da bi se ti Amerikanci izpustili na svobodo. Pogajanja so potekala na dolgo in široko, rešitve pa ni bilo. Ameriški vojak se je preoblekel v duhovnika in prišel v taborišče, zbral svoje prijatelje in jih odvedel v spovednico. Čez 35 minut so bili na svobodi.

Trpod latnika

LAHI GREDO DOMOV. Iz Londona poročajo, da so Nemci na Hrvaškem prevzeli zasedbo "neodvisne" in Lahe poslali domov. Nemci so v Zagrebu s plakati objavili, da je Hrvaška vojno področje nemške armade. Preki sod je bil razglašen proti vsem tistim, ki pomagajo četnikom in tudi proti onim, ki so v posesti orožja. Iz Rima poročajo, da je ta nova nemška odločitev izzvala med fašisti veliko razburjenja. Najnovejša poročila pravijo, da so italijanske čete že zapustile hrvaško ozemlje in tudi nekatere druge predele Jugoslavije. Ravno tako so tudi odpotovali različni laški strokovnjaki.

NEMŠKE DIVIZIJE IZ JUGOSLAVIJE ODHAJAJO NA RUSKO FRONTO. Iz Carigrada poročajo, da so nekatere nemške divizije, ki so bile razmeščene po Jugoslaviji, odšle na rusko fronto. Zamenjali so jih Madjari in nemške edinice, katerih vojaki so komaj dosegli sedemnajsto leto starosti. Ista poročila tudi trdijo, da število okupatorskih čet v Jugoslaviji v splošnem v tem trenutku manjše, kakor pa je bilo lansko leto. Pripovedujejo tudi, da Madjari neprestano tolažijo Hrvate, da je njihova okupacija le začasna, da bi se ne ta način izognili krvoprelitij. V glavnem so okupatorske čete razmeščene vzdolž važnejših strateških točk in predvsem na glavnem železniškem omrežju. V drugih krajih vzdržujejo red ustaši in hrvatski domobranci. Ista poročila pripovedujejo, da so domobranci napram četnikom in upornikom precej širokogrudni (A.I.A.)

PONOVA ZMAGA ČETNIKOV. A.I.A. poroča iz Carigrada, da so četniki v naskoku zavzeli mesto Konjic. V hudih pouličnih bojih je bilo ubitih več sto Nemcev.

BOLGARSKA NASILJA V JUŽNI SRBIJI. V Bitolju, ki so ga zasedli Bolgari, so borbe med prebivalstvom in okupatorji na dnevnem redu. Nekatera poročila pravijo, da Bolgari tedensko pobijejo po 50 prebivalcev. Pred kratkim sta bila v neki kavarni ubita dva bolgarska častnika, na kar so Bolgari na glavni bitoljski ulici ustrelili 24 prebivalcev. Ponoči so prebivalci navalili na straže in odnesli mrtvece. Ker Bolgari storilcev niso našli, so ponovno postrelili 70 oseb, med njimi 3 muslimanske odličnike.

ZOPET NEMIRI V ITALIJI. Radio Alžir poroča, da so v Italiji ponovno izbruhnili nemiri. V tovarnah Fiat v Milanu so delavci živahno demonstrirali pred poslopjem rav-

nateljstva in glasno vzklikali: "Vogliamo la pace!" Demonstracije so se nadaljevale po mestnih ulicah vse, dokler ni posredovala policija, kateri je prihitelo na pomoč tudi vojaštvo. Podobne vesti prihajajo tudi iz drugih laških mest. V Bergamo so ženske navalile na tamkajšnjo tovarno pekarskih strojev in zahtevale z vso odločnostjo, da jim povišajo družinske doklade in obrok kruha. Pri tem je prišlo do zelo glasnih vzklikov proti fašizmu in Mussoliniju. 50 žensk so zaprli. V Brindisi so se uprli mornarji dveh trgovskih ladij, ki sta imeli odputi v Tunis. 3 strojnike in 8 mornarjev so postavili pred vojaško sodišče. V Cagliari so gestapovci zaprli 25 ribičev, ker so jih osumili, da so dajali znake britanskim in ameriškim letalcem.

V SEVERNI ITALIJI VLADA VELIKO RAZBURJENJE. Vkljub najstrožji cenzuri in lažem, ki jih rimski radio širi o položaju v Rusiji, je zavladalo v severni Italiji veliko razburjenje zaradi uničenja alpinskega zbora na ruskem bojišča. V Gorici, Vidmu, Tržiču in Trevisu se zbirajo pred vojaškim poveljstvom velike množice žensk, ki poizvedujejo po svojih, ki so jih odpeljali na rusko bojišče. Vojaške oblasti so v veliki zadregi in tolažijo ženski svet z najrazličnejšimi izgovori. Posebno veliko razburjenje je bilo pred nekaj tedni v Gorici, kjer je cela vrsta furlanskih družin dobila obvestilo o smrtnih slučajih članov družine.

ČETNIKI NA NANOSU. Nekatera poročila pravijo, da so se četniki na Nanosu v zadnjih časih močno okrepili in da resno ogražajo rebrniško cesto, ki veže Postojno z Gorico. Nočni napadi četnikov na laške vojaške kolone so bili v prvi polovici meseca januarja zelo pogosti in uspešni. Pod okriljem močne burje so četniki napadali posamezne kolone vojaških avtomobilov tako spretno, da o borbah v bližnjih vaseh niso vedeli ničesar. Za kazen so Lahi ponovno požgali nekaj hiš v vasi Lozice pri Vipavi. Tudi na Razdrtem so Lahi razdejali nekaj gospodarskih poslopij in vpepeljili nekaj kmečkih hiš. Na Suhem vrhu držijo četniki v svoji oblasti, vojaške utrdbe, ki so jih svoječasno Lahi zgradili v obrambo proti Jugoslaviji. Akcije četnikov so tudi v neposredni bližini Snežnika zelo živahne. Četniki so ponovno pognali v zrak dva mosta na cesti, ki vodi skozi Reško dolino.

ČEŠKA NA PADOČU

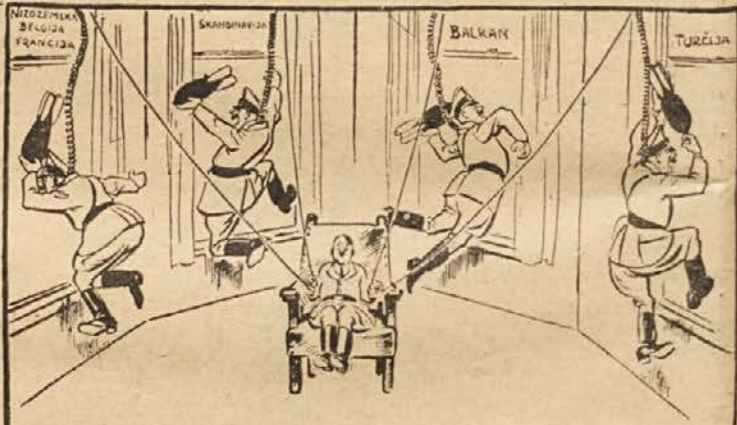

Vražja vsa je živčna vojna,
ki Evropo z njo sem rutral!
Zdaj me tisto pač preganja,
kar sem sam za druge tuhtal

Al' bo prišlo iz zapada,
al' bo udar'lo tam od juga?
Vrag ga vedi, kje je kada,
ki mi juho vročo kuha?

So mi Rusi jo zagodli;
vsega je pač zima kriva!
Panzer moj zdaj plava v godli,
Prus pod snegom zdaj počiva...

Hudi časi so nastali.
Dolfek moj, zdaj špago vleče;
jezik so mu zapacali,
ene same več ne reče.

Tri so dneve žalovali,
ko so sesto pokopali.
Al' pogreb to zadnji ni
zvon artvaški spet zvon!

Tam na Donu in na Dnjepru
že se koplje nova jama...
Sla bo zopet k svetem Petru
aveža, pruska krava.

Po Italiji grmi in se bliska,
Mussolinček krepko vriska.
Vriskaj le in le mi poj,
saj bo R.A.P. pri teb' nocoj!

